

บทที่ 5

การตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลองพลวัตของระบบ

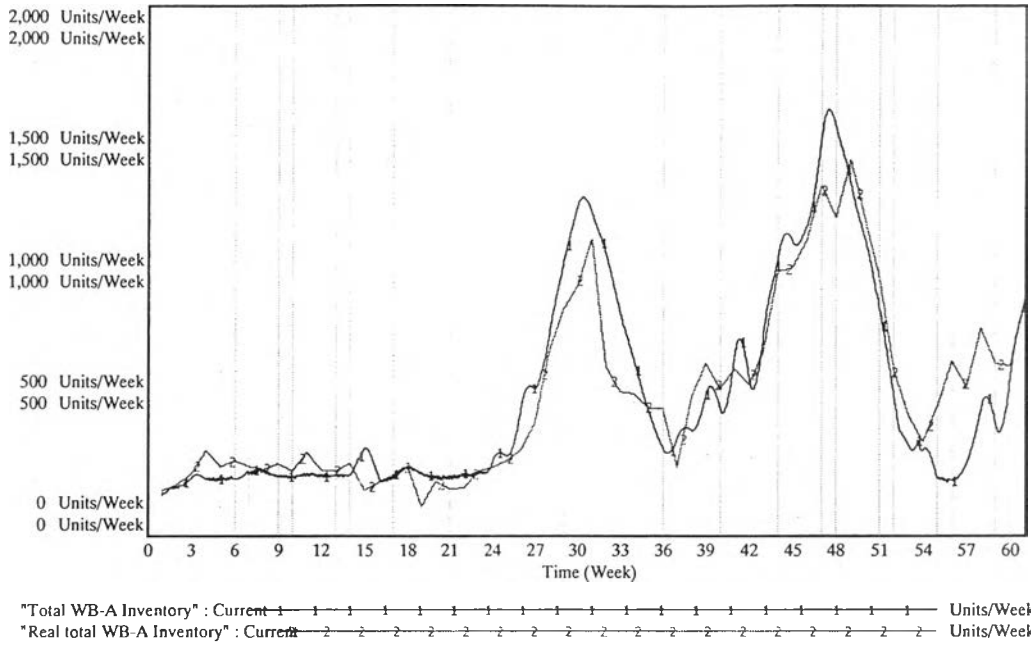
วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยนี้คือ การสร้างแบบจำลองพลวัตของระบบคลังโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย และศึกษาผลกระทบจากการจัดหาโลหิตต่อคลังโลหิต เพื่อจะทำการปรับเปลี่ยนนโยบายต่างๆ เพื่อให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ได้ แต่จะสร้างความมั่นใจได้อย่างไรว่า แบบจำลองที่สร้างขึ้นมา มีความถูกต้องมากน้อยเพียงไร ดังนั้นเมื่อสร้างแบบจำลองพลวัตของระบบคลังโลหิตเสร็จแล้ว จะต้องทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลองพลวัตของระบบคลังโลหิตด้วย

5.1 การตรวจสอบพฤติกรรมของแบบจำลองพลวัตของระบบ เปรียบเทียบกับพฤติกรรมของระบบจริง

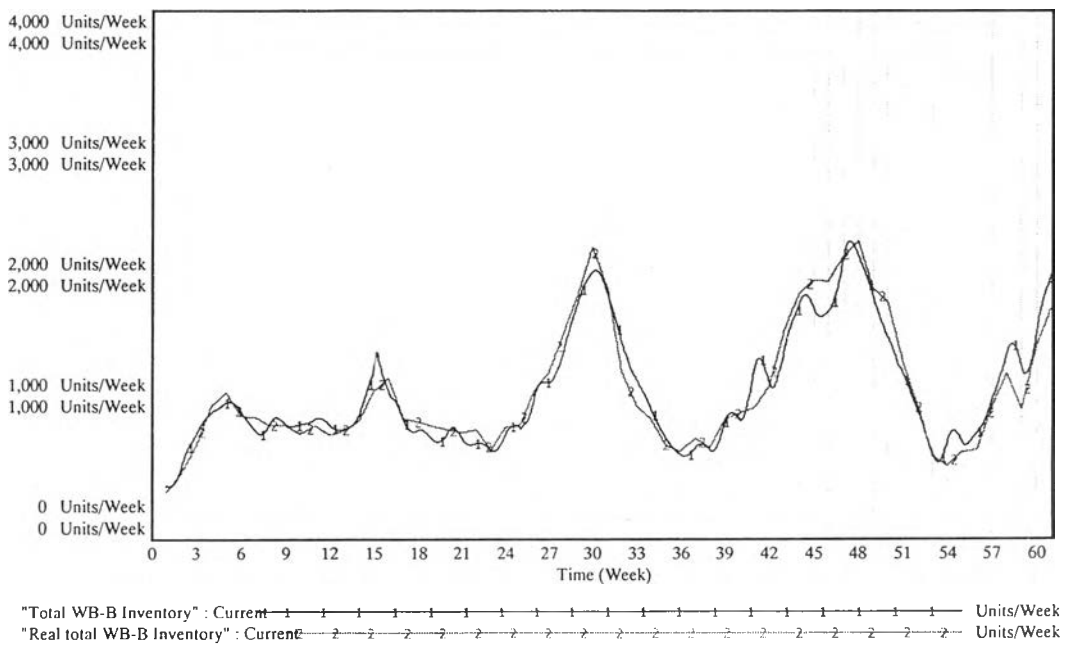
การตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง เป็นกระบวนการในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้สร้างแบบจำลองและผู้ใช้แบบจำลอง ว่าผลที่ได้จากแบบจำลองนั้นควรจะเป็นผลที่ถูกต้องสามารถนำไปใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของแบบจำลอง ความถูกต้องในที่นี้ คือความมั่นใจว่าเป็นแบบจำลองที่ถูกต้องใช้งานได้จริง

ในงานวิจัยนี้ จะทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลองพลวัตของระบบคลังโลหิต โดยดูความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมของแบบจำลองพลวัตของระบบคลังโลหิตที่สร้างเปรียบเทียบกับ พฤติกรรมของระบบคลังโลหิตจริง

ในส่วนนี้จะเปรียบเทียบพฤติกรรมของปริมาณโลหิตครบส่วนในคลังโลหิต ที่ได้จากแบบจำลองพลวัตของระบบที่ได้สร้างขึ้น กับพฤติกรรมของปริมาณโลหิตครบส่วนในคลังโลหิตจริง ดังภาพที่ 5.1, 5.2, 5.3 และ 5.4 ได้ดังนี้

ภาพที่ 5.1 ปริมาณ โลหิตครบส่วนของหมู่วโลหิตเอในคลังโลหิตจริง
 และปริมาณ โลหิตครบส่วนของหมู่วโลหิตเอในคลังโลหิตของแบบจำลอง

ภาพที่ 5.2 ปริมาณ โลหิตครบส่วนของหมู่วโลหิตบีในคลังโลหิตจริง
 และปริมาณ โลหิตครบส่วนของหมู่วโลหิตบีในคลังโลหิตของแบบจำลอง

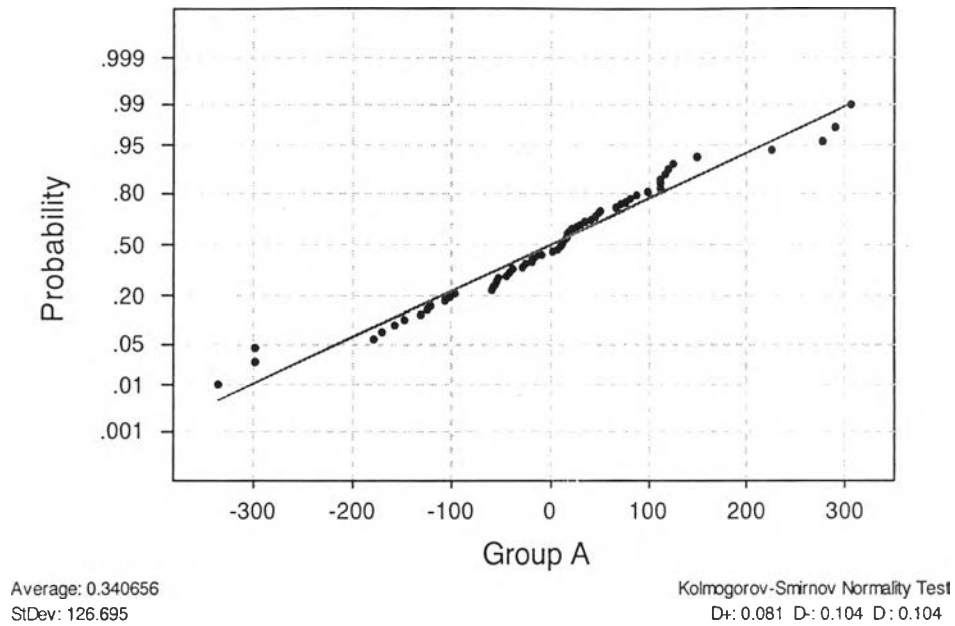

จากภาพที่ 5.1, 5.2, 5.3 และ 5.4 ซึ่งแสดงปริมาณโลหิตครบส่วนของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี ในคลังโลหิตจริง และปริมาณโลหิตครบส่วนของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี ในคลังโลหิตของแบบจำลองพลวัตของระบบ จะเห็นได้ว่าปริมาณโลหิตครบส่วนของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี ในคลังโลหิตของแบบจำลองพลวัตของระบบ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 – 61 มีพฤติกรรมของปริมาณโลหิตครบส่วนในคลังโลหิตที่ใกล้เคียงกับ ปริมาณโลหิตครบส่วนของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี ในคลังโลหิตจริง และมีค่าในแต่ละสัปดาห์ที่ไม่แตกต่างกันมาก ดังนั้นแสดงได้ว่าปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากแบบจำลองพลวัตของระบบ สามารถใช้แทนปริมาณโลหิตในคลังโลหิตจริงได้ เนื่องจากมีพฤติกรรมที่คล้ายกัน แต่จะทำการตรวจสอบค่าแตกต่างระหว่างปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากระบบจริงกับแบบจำลองในหัวข้อต่อไป เพื่อพิสูจน์ว่า ค่าแตกต่างระหว่างสองระบบ มีค่าน้อยมาก หรือกล่าวได้ว่าใกล้เคียงกับศูนย์

5.2 การตรวจสอบค่าความแตกต่างระหว่างปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากระบบจริง และปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากแบบจำลอง

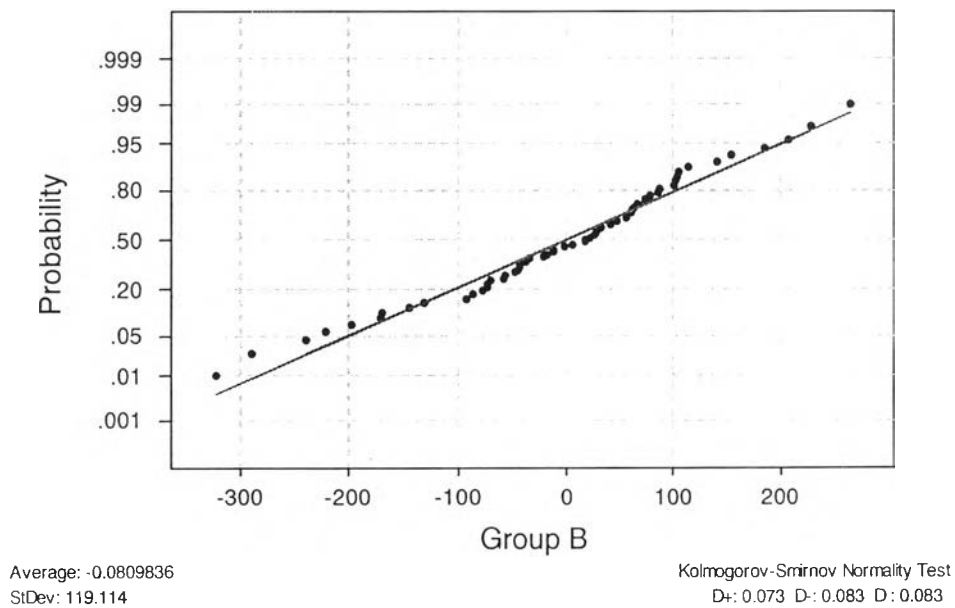
จากกราฟแสดงปริมาณโลหิตในคลังของระบบจริง ที่เปรียบเทียบกับปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากแบบจำลอง ในหัวข้อที่ 5.1 แสดงได้ว่าทั้งสองระบบมีพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกัน แต่ในหัวข้อนี้จะทำการตรวจสอบค่าความแตกต่างระหว่างสองระบบ เพื่อที่จะพิสูจน์ว่า ค่าของปริมาณโลหิตที่ได้จากระบบจริงกับแบบจำลองมีค่าใกล้เคียงศูนย์ ซึ่งแสดงว่าปริมาณโลหิตในคลังโดยรวมของระบบจริง กับปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากแบบจำลองมีค่าใกล้เคียงกันมาก สามารถทำการยอมรับได้ และจะทำการตรวจสอบดูด้วยว่าค่าแตกต่างระหว่างสองระบบ หรือที่เรียกว่าค่าความผิดพลาด มีลักษณะการแจกแจงข้อมูลเป็นแบบปกติหรือไม่ ถ้าค่าความแตกต่างมีการแจกแจงเป็นแบบปกติแล้ว จะมีลักษณะการกระจายข้อมูลอยู่รอบๆเส้นตรง ซึ่งจะแสดงว่าค่าความแตกต่างนั้นมีการแจกแจงเป็นแบบปกติ หรือกล่าวได้ว่าค่าความผิดพลาดเป็นแบบสุ่ม และไม่มีแนวโน้มใดๆที่จะส่งผลกระทบต่อค่าปริมาณโลหิตในคลัง

Normal Probability Plot

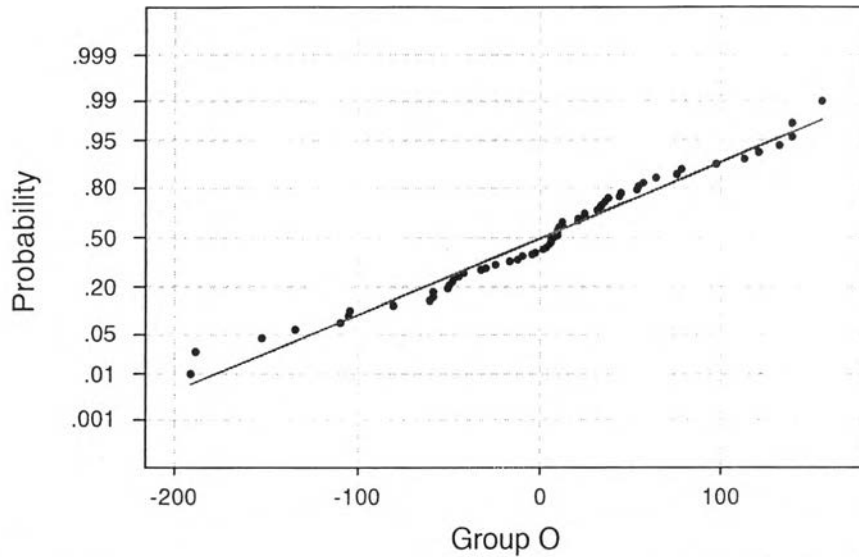
ภาพที่ 5.5 Normal Probability Plot ของค่าความแตกต่างระหว่างปริมาณ โลหิตหมู่เอในคลังโลหิตจริงกับปริมาณ โลหิตหมู่เอที่ได้จากแบบจำลอง

Normal Probability Plot

ภาพที่ 5.6 Normal Probability Plot ของค่าความแตกต่างระหว่างปริมาณ โลหิตหมู่บีในคลังโลหิตจริงกับปริมาณ โลหิตหมู่บีที่ได้จากแบบจำลอง

Normal Probability Plot

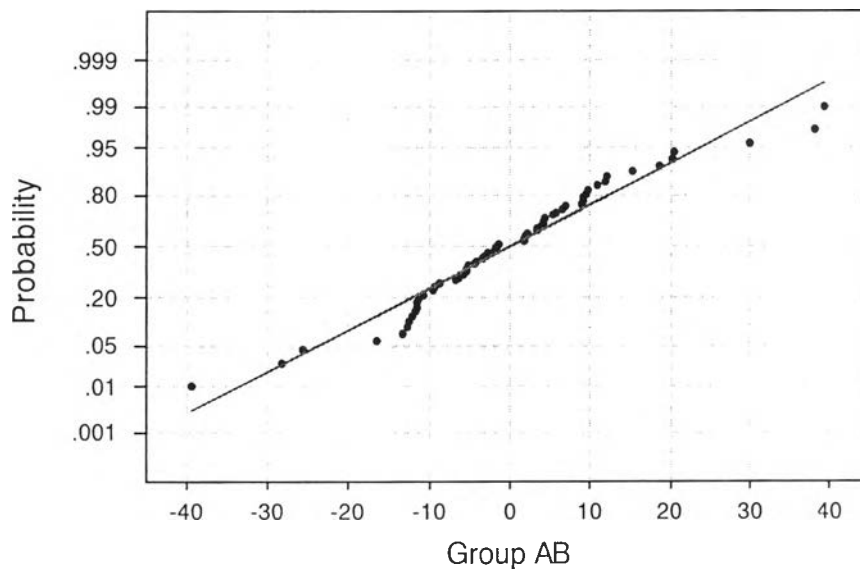

Average: 0.703607
StDev: 74.9661

Kolmogorov-Smirnov Normality Test
D+: 0.068 D-: 0.096 D: 0.096

ภาพที่ 5.7 Normal Probability Plot ของค่าความแตกต่างระหว่าง ปริมาณ โลหิตหมู่โอในคลังโลหิตจริงกับปริมาณ โลหิตหมู่โอที่ได้จากแบบจำลอง

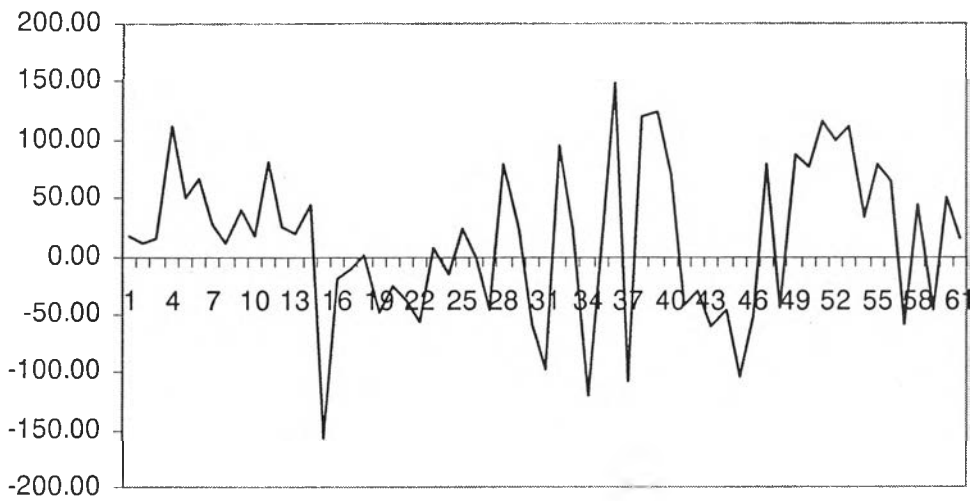
Normal Probability Plot

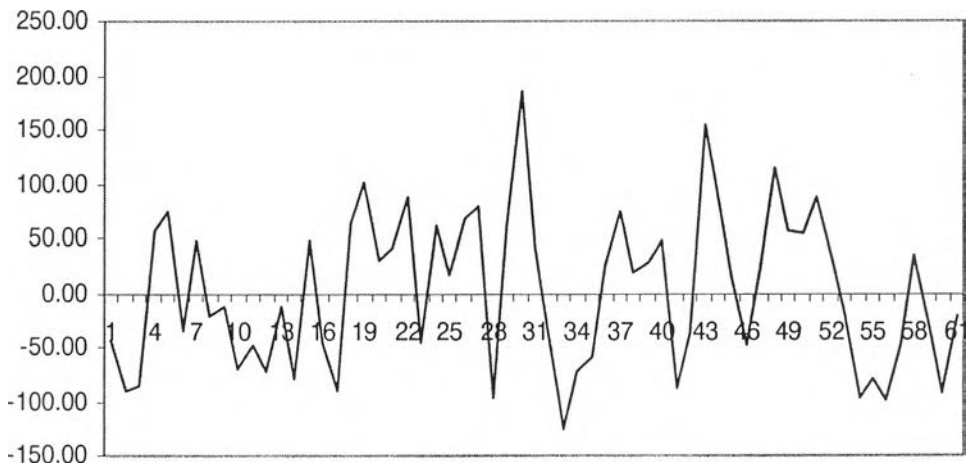
Average: 0.0437705
StDev: 13.9007

Kolmogorov-Smirnov Normality Test
D+: 0.082 D-: 0.102 D: 0.102

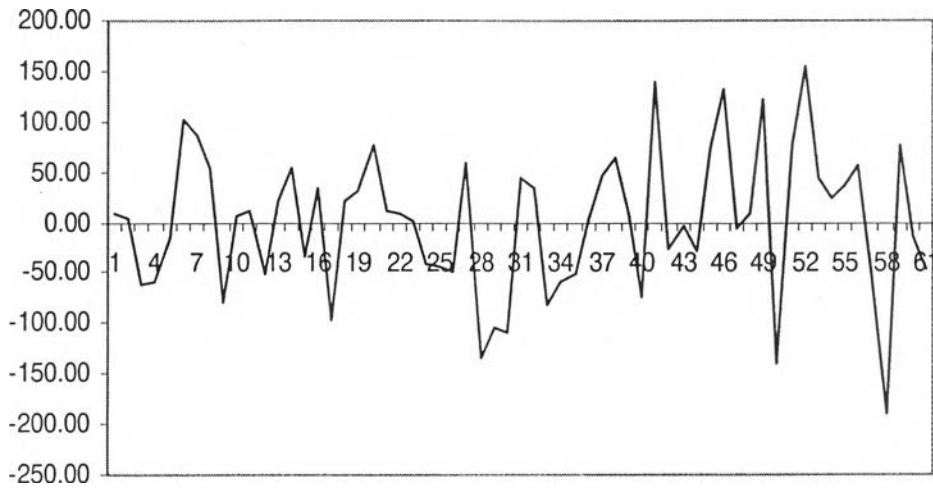
ภาพที่ 5.8 Normal Probability Plot ของค่าความแตกต่างระหว่าง ปริมาณ โลหิตหมู่เอบีในคลังโลหิตจริงกับปริมาณ โลหิตหมู่เอบีที่ได้จากแบบจำลอง

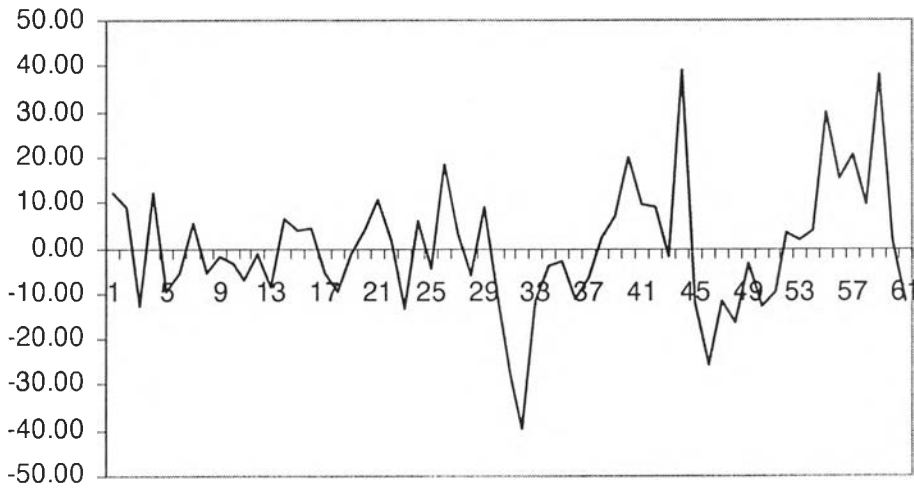
ภาพที่ 5.9 กราฟแสดงการกระจายของค่าแตกต่างระหว่างปริมาณโลहितหมู่เอ
ในคลังโลहितจริงกับปริมาณโลहितหมู่เอที่ได้จากแบบจำลอง

ภาพที่ 5.10 กราฟแสดงการกระจายของค่าแตกต่างระหว่างปริมาณโลहितหมู่บี
ในคลังโลहितจริงกับปริมาณโลहितหมู่บีที่ได้จากแบบจำลอง

ภาพที่ 5.11 กราฟแสดงการกระจายของค่าแตกต่างระหว่างปริมาณโลहितหมู่โอ
ในคลังโลहितจริงกับปริมาณ โลहितหมู่โอที่ได้จากแบบจำลอง

ภาพที่ 5.12 กราฟแสดงการกระจายของค่าแตกต่างระหว่างปริมาณ โลहितหมู่เอบี
ในคลังโลहितจริงกับปริมาณ โลहितหมู่เอบีที่ได้จากแบบจำลอง

จากภาพที่ 5.5, 5.6, 5.7 และ 5.8 จะแสดงค่าความแตกต่างเฉลี่ยระหว่างปริมาณโลหิตในคลังโลหิตจริงกับแบบจำลองของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี มีค่าเท่ากับ 0.34, 0.08, 0.7 และ 0.043 ซึ่งแสดงว่า ค่าความแตกต่างเฉลี่ยระหว่างปริมาณโลหิตที่ได้จากทั้งสองระบบมีปริมาณรวมทั้งหมดใกล้เคียงกันมาก หรือกล่าวได้ว่าเข้าใกล้ศูนย์ และเมื่อตรวจสอบการกระจายของข้อมูลของทั้งภาพที่ 5.5, 5.6, 5.7 และ 5.8 จะแสดงให้เห็นว่า ค่าความแตกต่างระหว่างปริมาณโลหิตในคลังโลหิตจริงกับแบบจำลองของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี จะอยู่รอบๆเส้นตรงที่เป็นเส้นอ้างอิงว่าการกระจายของข้อมูลเป็นแบบปกติ เมื่อพิจารณาประกอบกับภาพที่ 5.9, 5.10, 5.11 และ 5.12 จะแสดงได้ว่าค่าความแตกต่างระหว่างปริมาณโลหิตในคลังโลหิตจริงกับแบบจำลองของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี มีการกระจายของข้อมูลในลักษณะสุ่ม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ค่าความแตกต่างระหว่างปริมาณโลหิตในคลังโลหิตจริงกับแบบจำลองของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี จะมีลักษณะเป็นแบบสุ่ม และเป็นการแจกแจงแบบปกติ ไม่มีแนวโน้มใดๆที่จะส่งผลกระทบต่อค่าความแตกต่างระหว่าง ปริมาณโลหิตในคลังโลหิตจริงกับแบบจำลองของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากแบบจำลองมีปริมาณรวมทั้งหมดใกล้เคียงกับปริมาณโลหิตรวมทั้งหมดที่ได้จากระบบจริงมาก จนกล่าวได้ว่าค่าผิดพลาดรวมทั้งหมดมีค่าใกล้เคียงศูนย์ หรือค่าความผิดพลาดน้อยมาก ซึ่งแสดงว่าแบบจำลองพลวัตของระบบที่สร้างขึ้นมา สามารถให้ค่าที่ใกล้เคียงกับค่าที่ได้จากระบบจริงมาก

5.3 การตรวจสอบความสามารถในการใช้แบบจำลองพยากรณ์แทนระบบคลังโลหิตในปัจจุบัน

จากในหัวข้อ 5.1 และ 5.2 แสดงได้ว่าแบบจำลองพลวัตของระบบที่สร้างขึ้นมามีพฤติกรรมที่คล้ายกับระบบคลังโลหิตจริงมาก และมีค่าความผิดพลาดรวมทั้งหมดใกล้เคียงกับศูนย์ แต่ในหัวข้อนี้ จะทำการตรวจสอบเพื่อพิสูจน์ว่า แบบจำลองสามารถอธิบายพฤติกรรมของระบบได้ โดยจะทำการทดสอบด้วย วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) สำหรับปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากแบบจำลอง และปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากข้อมูลจริง โดยตั้งสมมติฐานว่า

H_0 : แบบจำลองสามารถอธิบายพฤติกรรมของระบบจริงได้

H_1 : แบบจำลองไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมของระบบจริงได้

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนปริมาณโลหิตในคลัง สำหรับโลหิตหมู่เอ, บี, โอ และเอบี ดังแสดงในตารางที่ 5.1, 5.2, 5.3 และ 5.4

ตารางที่ 5.1 ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนสำหรับปริมาณ โลหิตหมู่เอในคลังที่ได้จากแบบจำลอง และปริมาณ โลหิตหมู่เอในคลังที่ได้จากข้อมูลจริง

<i>Source of</i>						
<i>Variation</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-value</i>	<i>F crit</i>
<i>Between Groups</i>	0.145970494	1	0.14597049	1.13655E-06	0.999151115	3.92012112
<i>Within Groups</i>	15411898.23	120	128432.485			
<i>Total</i>	15411898.38	121				

ตารางที่ 5.2 ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนสำหรับปริมาณ โลหิตหมู่บีในคลังที่ได้จากแบบจำลอง และปริมาณ โลหิตหมู่บีในคลังที่ได้จากข้อมูลจริง

<i>Source of</i>						
<i>Variation</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-value</i>	<i>F crit</i>
<i>Between Groups</i>	0.200029492	1	0.200029492	9.79502E-07	0.999211979	3.92012112
<i>Within Groups</i>	24505869.08	120	204215.5756			
<i>Total</i>	24505869.28	121				

ตารางที่ 5.3 ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนสำหรับปริมาณ โลหิตหมู่โอในคลังที่ได้จากแบบจำลอง และปริมาณ โลหิตหมู่โอในคลังที่ได้จากข้อมูลจริง

<i>Source of</i>						
<i>Variation</i>	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P-value</i>	<i>F crit</i>
<i>Between Groups</i>	15.09939671	1	15.09939671	3.8118E-05	0.995084161	3.92012112
<i>Within Groups</i>	47534679.38	120	396122.3282			
<i>Total</i>	47534694.48	121				

ตารางที่ 5.4 ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนสำหรับปริมาณโลหิตหมู่เอบีในคลังที่ได้จากแบบจำลอง และปริมาณโลหิตหมู่เอบีในคลังที่ได้จากข้อมูลจริง

Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value	F crit
Between Groups	0.05843361	1	0.05843361	1.25856E-05	0.9971753	3.92012112
Within Groups	557146.983	120	4642.89153			
Total	557147.042	121				

จากตารางที่ 5.1, 5.2, 5.3 และ 5.4 พบว่าค่า F ที่คำนวณได้จากทั้ง 4 ตารางมีค่าน้อยกว่าค่า F critical เมื่อใช้ระดับนัยสำคัญ 5% แสดงว่าไม่อยู่ในบริเวณที่จะปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ ซึ่งจะให้ผลสรุปได้ว่า แบบจำลองที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายพฤติกรรมของระบบจริงได้ และปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากแบบจำลองสามารถใช้พยากรณ์แทนปริมาณโลหิตที่ได้จากระบบคลังโลหิตจริงได้

และจะทำการตรวจสอบค่าผลต่างระหว่างปริมาณโลหิตในคลังของระบบจริง เทียบกับปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากแบบจำลอง ว่ามีผลต่างมากเพียงใด โดย ตั้งสมมติฐานดังนี้

- H_0 : ผลต่างเฉลี่ยระหว่างปริมาณโลหิตในคลังของระบบจริงกับที่ได้จากแบบจำลอง มีค่าต่างกันน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 เปอร์เซ็นต์
- H_1 : ผลต่างเฉลี่ยระหว่างปริมาณโลหิตในคลังของระบบจริงกับที่ได้จากแบบจำลอง มีค่าต่างกันมากกว่า 15 เปอร์เซ็นต์

จากตารางที่ จ.1, จ.2, จ.3 และ จ.4 (ในภาคผนวก จ.) จะพบว่าค่าผลต่างเฉลี่ยที่ได้จากตารางทั้ง 4 ตาราง ค่าเปอร์เซ็นต์ผลต่างระหว่างปริมาณโลหิตในคลังของระบบจริง เทียบกับปริมาณโลหิตในคลังที่ได้จากแบบจำลอง ของหมู่โลหิตเอ, บี, โอ และเอบี มีค่าเท่ากับ 10.48, 8.24, 9.20 และ 10.14 แสดงว่ามีค่าน้อยกว่า 15 เปอร์เซ็นต์ทุกหมู่โลหิต รวมทั้งค่าทุกค่าในตารางก็มีค่าน้อยกว่า 15 เปอร์เซ็นต์ด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ว่า ค่าผลต่างที่ได้ระหว่างปริมาณโลหิตในคลังของระบบจริงกับที่ได้จากแบบจำลอง มีค่าน้อยมาก จึงสามารถใช้แบบจำลองในการพยากรณ์ระบบจริงได้เนื่องด้วยให้ค่าผิดพลาดที่น้อยมาก